

9. SINIF

TÜRK EDEBİYATI DEFTERİ

Sevgili Öğrenciler,

FAZ Yayınları; eğitim-öğretim hayatınızın her anında sizinle olmaya, daha etkili yöntemlerle sizleri hayata ve sınavlara hazırlamaya devam ediyor. Tecrübeli kadromuz tarafından titiz ve yoğun bir çalışmayla hazırladığımız bu **"FAZ Defter Serisi"** sizi adım adım başarıya ulaştıracak.

"Defter Serisi"nde Neler Var?

Defterimiz etkili ve kalıcı öğrenme sağlamak için **"FAZ - FAZ"** tasarlandı. Her FAZ'da önce konuyu öğrenecek, sonra örneklerle öğrenmenizi pekiştirecek, en sonda da neleri öğrenip öğrenmediğinizi kontrol etmek için hazırladığımız testlerle kendinizi değerlendireceksiniz. **PISA, TIMSS, ALES** vb. ulusal ve uluslararası sınavlar incelenerek hazırlanan özel ve özgün soru tipleriyle karşılaşacak ve öğrenme durumunuzu çok yönlü bir şekilde takip edebileceksiniz. Ayrıca **"infografik"** çalışmalarımızla öğrenmenizi daha kalıcı hale getireceksiniz. Sayfalarda sizin için bıraktığımız boş yerlere konuyla ilgili notlar alabileceksiniz. Kitapta yer alan örnek ve soruların çözümlerine de sizin için hazırladığımız dijital ortamlardan her an ulaşabileceksiniz.

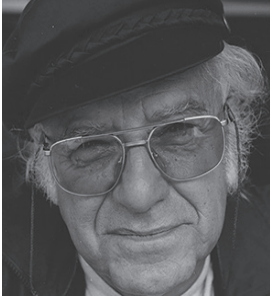
Geleceğinizi inşa ettiğiniz bu yolda, size bir nebze olsun katkıda bulunabilmenin verdiği mutlulukla hayat boyu başarılar dileriz.

İçindekiler

FAZ - 01	GÜZEL SANATLAR VE EDEBİYAT	3 - 14
FAZ - 02	İLETİŞİM VE DİL- DİLİN İŞLEVLERİ	15 - 24
DEĞERLENDİRME FAZI 01		25 - 30
FAZ - 03	YAZIM KURALLARI	31 - 40
FAZ - 04	NOKTALAMA İŞARETLERİ	41 - 50
FAZ - 05	HİKÂYE (ÖYKÜ)	51 - 64
FAZ - 06	İSİM (AD)	65 - 74
FAZ - 07	İSİMLERDE YAPI - İSİM TAMLAMALARI	75 - 84
DEĞERLENDİRME FAZI 02		85 - 88
FAZ - 08	ŞİİR (ŞİİRDE ZİHNİYET)	89 - 96
FAZ - 09	ŞİİR (ŞİİRDE YAPI)	97 - 108
FAZ - 10	ŞİİR (NAZIM BİÇİMLERİ - I)	109 - 118
FAZ - 11	ŞİİR (NAZIM BİÇİMLERİ - II)	119 - 128
DEĞERLENDİRME FAZI 03		129 - 132
FAZ - 12	ŞİİR (ŞİİR DİLİ VE EDEBİ SANATLAR)	133 - 144
FAZ - 13	ŞİİR (ŞİİRDE GELENEK)	145 - 152
FAZ - 14	ŞİİR (ŞİİRDE GERÇEKLIK VE TEMA - KONUSUNA GÖRE ŞİİR TÜRLERİ)	153 - 162
FAZ - 15	SIFAT (ÖN AD)	163 - 172
DEĞERLENDİRME FAZI 04		173 - 176
FAZ - 16	MASAL VE FABL	177 - 186
FAZ - 17	EDAT - BAĞLAÇ - ÜNLEM	187 - 196
FAZ - 18	ROMAN	197 - 208
FAZ - 19	ZAMİR (ADIL)	209 - 218
DEĞERLENDİRME FAZI 05		219 - 222
FAZ - 20	TİYATRO	223 - 232
FAZ - 21	ÇAĞDAŞ TİYATRO - GELENEKSEL TÜRK TİYATROSU	233 - 240
FAZ - 22	ZARFLAR (BELİRTEÇLER)	241 - 250
FAZ - 23	BİYOGRAFİ - OTOBİYOGRAFİ	251 - 258
FAZ - 24	DEĞERLENDİRME FAZI 06	259 - 264
FAZ - 25	MEKTUP - E-POSTA - AÇIK OTURUM	265 - 276
FAZ - 26	GÜNLÜK - E-BLOG	277 - 286
FAZ - 27	FİİL (KİŞİ- KİP)	287 - 298
FAZ - 28	FİİL (EK FİİL)	299 - 308
FAZ - 29	FİİL (FİİLDE YAPI - FİİLDE ÇATI)	309 - 316
FAZ - 30	DEĞERLENDİRME FAZI 07	317 - 322
CEVAP ANAHTARLARI		323 - 328

Edebiyat

- Duygu, düşünce, hayal ve olayların estetik bir boyutta ifade edildiği sanat türüdür.
- Edebiyatın malzemesi dildir.
- Şairler ve yazarlar, bu malzemeyi okurun güzellik duygusuna hitap edecek şekilde kullanırlar.
- Böylece “**edebiyat eseri**” ortaya çıkar.
- Edebiyat eseri, onu oluşturanın yani yazarın bireyselliğinden izler taşır.

Atilla İlhan

Halide Edip Adıvar

Edebiyatın Bilim Dallarıyla İlişkisi

- Güzel sanatların bir kolu olan edebiyat, öznel olması ve faydayı değil de estetik duygusunu öne çıkarması bakımından bilime mesafelidir. Fakat sanatçı, eserini oluştururken çeşitli bilim dallarının bilgi birikiminden ve araştırmalarından yararlanabilir. Söz gelimi edebi eserlerde tarihsel olaylara yer verilebilir ve **tarih** biliminden yararlanılabilir. Tarihi romanlar, tarihte gerçekleşmiş olaylardan (savaş, göç, barış vb.) ilham alınarak oluşturulur.
- Edebi eserler, kaleme alındığı dönemin toplumsal yapısından, gelenek ve göreneklerinden, kültüründen, inanışından izler taşıyabilir. Bu yönüyle edebiyatın, **sosyoloji** bilimi ile ilişkisi vardır. Edebiyat eserlerinde sosyolojinin ilgi alanına giren detaylar bulunur.
- Yazarlar romanlarda anlattıkları kişilerin ruh durumları ile ilgili açıklamalar yapar. Böylece romanlardaki kişilerin okurlar tarafından daha detaylı tanınmaları sağlanır. Bir yazar, **psikoloji** biliminin araştırma ve ilkelerinden yararlandığı ölçüde kahramanlarının psikolojilerini gözler önüne ustaca serebilir.

Dilin, İnsan ve Toplum Hayatındaki Yeri ve Önemi

- Dil, toplumu oluşturan bireyler arasındaki iletişimi sağlayan doğal bir araçtır.
- El hareketleri ve mimiklerle de iletişim sağlanabilir. Ne var ki bu iletişim çok sınırlı olup sağlıklı bir iletişim için yeterli değildir.
- İnsanoğlunun en eski çağlardan günümüze değin kullandığı en etkili iletişim vasıtası dildir.
- Dili sözlü veya yazılı olarak kullanıp diğer insanlarla iletişime geçen insanoğlu bazen de dilin estetik kullanımına yönelerek duygularını ve hayallerini dile getirmeye çalışmıştır.
- Böylece şiir, roman, hikâye gibi yazı türleri ortaya çıkmıştır.
- Dil, aynı zamanda bir kültür taşıyıcısıdır.
- Toplumun yüzyıllar içinde oluşturduğu kültürel birikim, dil yoluyla çağları aşıp günümüze ulaşır. Özellikle atasözü, türkü, mani gibi dil ürünleri dilin kültür taşıyıcılığının somut örnekleridir.
- Bir ulusun dili, o ulusun yüzyıllar süresince yaşadığı olayları yansıtan bir ayna gibidir. Kültür taşıyıcısı olan dil, ait olduğu toplumun hafızasıdır. Dil, bir toplumun fotoğraf albümüne benzetilebilir.
- Dil; onu konuşan insanlar arasında yakınlaşmanın, duygu ve düşünce birlikteliğinin oluşmasını sağlar.
- Özetle bir ulusun kültürünün kuşaktan kuşağa aktarılması, diğer ulusları etkilemesi dile mümkün olur.

Metin

- Şekil, anlatım, anlam, yazım ve noktalama bakımından bütünlük taşıyan yazıya **metin** denir.
- Her metnin bir iletisi vardır. Bu iletiye ve metnin hedef kitlesine bağlı olarak metindeki dilin kullanımı farklılıklar gösterir.
- Metinler genelde edebi ve öğretici olarak ikiye ayrılır.
- **Edebi metnin belli başlı özellikleri şunlardır:**
 - Malzemesi dildir.
 - Dilin güzel kullanımına dayanır.
 - Bir iletisi vardır.
 - Yazarının / şairinin yaşamından, belleğinden, duygu ve düşünce âleminde izler taşır.
 - Kurmaca unsurlar taşıyabilir.

- ▶ Öznel yargılı cümlelerden oluşur.
- ▶ Sanatçının yorumunu yansıtır.
- ▶ Kişiden kişiye farklı anlaşılabilir.
- ▶ Yazıldığı dönemin zihniyetinden izler taşır.
- ▶ Estetik zevk uyandırır.
- ▶ Genelde yan ve mecaz anlamlı sözcükler kullanılır.

⊙ *Öğretici metnin başlıca özellikleri şunlardır:*

- ▶ Bilgi verme amacıyla yazılır.
- ▶ Genelde nesnel yargılı cümlelerle oluşturulur.
- ▶ Okuyanın yorumuna göre değişmez.
- ▶ Sözcükler genelde gerçek veya terim anlamıyla kullanılır.
- ▶ Gerçeklere dayanır ve kurmaca unsurlar yoktur.
- ▶ Edebi dil kaygısı taşımadan oluşturulur.

I. Metin

Dağlar

Yücesinde namlı namlı karın var
Seni yaylayacak zamanım dağlar!
Başından aşmağa yoktur takatim,
Kalmadı dizimde dermanım dağlar!

Yağmur yağar, mor sümbüller bitirir;
Yel estikçe kokuların getirir.
Sarı çiçek sarvan kurmuş oturur;
Karışmış güllere çimenin dağlar!

Karac'oğlan der ki: Çöktüm, oturdum;
Bağ bahçe diktim de meyva yetirdim.
Alnı top perçemli yavru yitirdim,
Bir köşende kaldı gümanım dağlar!

Karacaoğlan

II. Metin

Dağ, Nedir

Dağ, çoğunlukla dik yamaçlı, çevresindeki topraklardan en az 500 metre daha yüksek, yuvarlak ya da sivri tepeleri olan bir kaya kütesidir.

Dağ, çevresindeki karasal alanlardan daha yüksek olan kara kütelere verilen addır. Türkçe kökeni Çince'deki "tai" sözcüğüne dayanan sözcük *tağ* olarak Türkçeye girmiş, zamanla da bugün kullanılan halini almıştır. "Dağlık" sıfatı, dağlarla ilişkili ve kaplı alanları tanımlamak için kullanılır.

Dağlar genellikle tepelerden daha yüksek olmakla beraber, tepeler ve dağları yükseklikleriyle birbirinden ayırmak için evrensel olarak kabul edilmiş standart bir tanımlama yoktur. Dünyada birçok dağ olup bunların ortaya çıkış nedeni farklıdır. Bazı dağlar yerin sıkışmasıyla oluşurken bazı dağlar lavların yeryüzüne çıkıp donmasıyla oluşur. Yanardağların lavlarının kaynağı, magma denen çok sıcak küttedir.

Metinlerin İncelenmesi ve Karşılaştırılması

- ⊙ I. metin bir edebi metin olduğundan sanat zevki ve edebiyat keyfi uyandırmak için yazılmış, II. metnin amacıysa okuyucuya bilgi vermektir.
- ⊙ I. metnin iletisi doğrudan kendisiyken II. metnin iletisi dağların nasıl oluştuğuyla ilgili temel bilgilerdir.
- ⊙ I. metinde söz sanatlarına yer verilmişken II. metinde sanatlı ifadeler kullanılmamıştır.
- ⊙ I. metinde mecazlı ifadeler varken II. metinde gerçek ve terim anlamlı sözcüklere yer verilmiştir.
- ⊙ I. metinde okuyan herkes kendi yorumuna göre metni değerlendirirken II. metin okuyanın yorumuna göre farklı anlamlar içermez.

Örnek

- Okuyan herkeste farklı duygular uyandıran, çağrışımsal bir anlatıma sahiptir.
- Oluşturulduğu dönemle ilgili birçok unsuru bünyesinde taşır.
- Dilin estetik haz uyandıracak şekilde düzenlemesiyle oluşur.
- Yazarının duygu ve düşüncesi yerine okuyucuların fikir ve hislerine göre düzenlenir.
- Gerçek anlamının dışında kullanılan sözcüklere sıkça yer verilir.

Numaralanmış bilgilerden hangisi edebi metnin özelliklerine uygun değildir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

Çözüm:

Edebi metin, yazarın gönül ve akıl süzgecinden çıktığı için onun düşünce ve duygusunu yansıtır.

Cevap D

1. TEMA

INFOGRAFIK

METİNLERİN SINIFLANDIRILMASI TABLOSU

Metinlerin sınıflandırılmasında kullanılan ölçütler şunlardır:

- Yazılış amacı
- Kullanılan anlatım biçimi
- Kullanılan dil işlevi
- Gerçeklikle ilişkisi

Sözlü Anlatım

- Konferans
- Sempozyum
- Forum
- Panel
- Açık Oturum
- Söylev
- Sunum
- Münazara
- Röportaj
- Mülakat

Yazılı Anlatım

Sanatsal Metinler

- Şiir

Coşku ve Heyecanı Dile Getiren Metinler

- Şiir

Olay Çevresinde Gelişen Metinler

Tarihi Metinler

Felsefi Metinler

Bilimsel Metinler

Kişisel Hayatı Konu Edinen Metinler

- Biyografi
- Otobiyografi
- Anı
- Günlük
- Gezi Yazısı
- Mektup

Anlatmaya Bağlı Metinler

- Efsane
- Destan
- Fabl
- Masal
- Halk Hikâyesi
- Mesnevi
- Manzum Hikâye
- Hikâye
- Roman

Geleneksel Türk Tiyatrosu

- Karagöz
- Meddah
- Orta Oyunu
- Köy Seyirlik Oyunu

Modern Tiyatro

- Dram
- Komedi
- Tragedi

Gazete Çevresinde Gelişen Metinler

- Sohbet
- Deneme
- Makale
- Eleştiri
- Fıkra
- Haber Metinleri

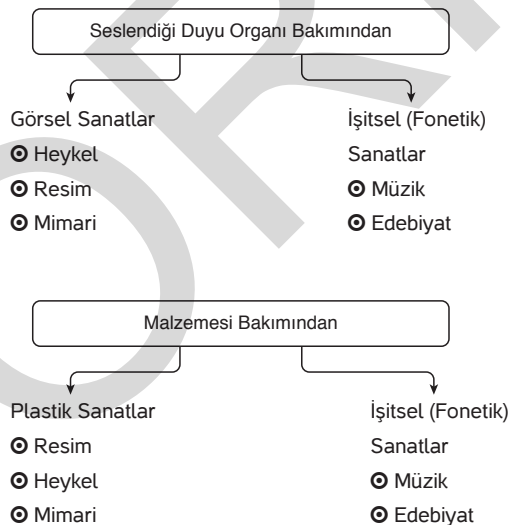
ÖRNEKTİR

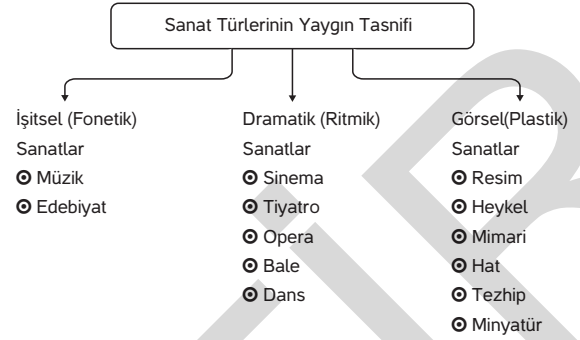
Güzel Sanatlar ve Edebiyat

Güzel Sanatlar İçinde Edebiyatın Yeri

- Sanat; duygu, düşünce, hayal, tasarım, olay ve durumların güzellik uyandıracak şekilde dile getirildiği varlık alanıdır.
- Sanatçı; sanatsal faaliyetlerle ilgilenen, sanatın bir veya birkaç türünde eserler veren, sanatın içerik ve anlatım boyutları üzerinde kafa yoran kişidir.
- Sanat eseri (sanat yapıtı), sanatçının çeşitli malzemeler kullanarak ve birtakım yöntemlere başvurarak ortaya koyduğu üründür.
- Sanat eserleri bireyin hem maddi hem de manevi ihtiyaçlarına hitap eder. Doğrudan sanatçının bireyselliğini yansıtır sanatçı ile sanatsever arasında bir köprü görevi üstlenir.
- Sanat eserlerinden bazıları göze, bazıları kulağa, bazıları ise hem göze hem kulağa seslenir. Söz gelimi müzik ve edebiyat kulağa; mimari, heykel ve resim göze hitap etmektedir. Tiyatro, opera, sinema gibi sanat çeşitleri ise hem göze hem kulağa hitap eder.
- Güzel sanatlar çeşitli şekillerde sınıflandırılabilir:

- Sanat çeşitlerine dair kabul görmüş en genel sınıflandırma ise şöyledir:

- Sanat yapıtları bilimsel ürün ve araştırmalardan farklı olarak nesnel ve kanıtlanabilir değildir. Çünkü sanat eserinin öncelikli gayesi faydalı olma ve herkesçe kabul görme değil, güzeldir. Sanatın özünde **beğeni uyandırma** vardır.
- Sanat yapıtları seri üretim ürünlerinden farklıdır.
- Sanat yapıtları, sanatçının yorumunu ve bireyselliğini yansıttığından "biricik"tir.
- Ayrıca dış dünyanın gerçekliğinin ve nesneler âleminin sanatçı tarafından değiştirilmesiyle ortaya çıkar.
- Bu bağlamda karşımıza *sanatçı-zanaatçı* karşılaştırması çıkar.
- Zanaatçının öncelikli amacı toplum yararına üretim yapmak ve maddi kazanç sağlamaktır. Söz gelimi dükkan tabelası üreten bir kişinin öncelikli hedefi mümkün olduğunca çok ürün vererek iş yerinin tanıtım tabelasını hazırlayıp gelir elde etmektir. Halbuki bir sanatçı olarak hattat, güzel yazı yazarak sanatseverlerin görsel algılarına estetik bir boyut kazandırmayı amaçlar.

Örnek

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

- Hiçbir sanat eseri tüm özellikleriyle bir başka sanat eserine benzemez.
- Güzel sanatlar, insana duygu ve hayallerini anlatma imkanı verir.
- Sanat eserleri herkes tarafından aynı şekilde algılanır.
- Sanat, insanoğlunun en eski varlık alanlarından biridir.
- Sanatçı orijinal, zanaatçı tekrarlanabilen ürünler ortaya koyar.

Çözüm:

Sanat eseri, sanatçının yorumunu yansıttığından ve çok katmanlı bir yapıya sahip olduğundan kişiden kişiye farklı anlaşılmaktadır.

Cevap C

Sanat Çeşitleri

Sinema

- Hem göze hem kulağa seslenen bir sanat dalı olarak çağımızda önemi iyice artan sinema, *yedinci sanat* adıyla da anılır.
- 20. yüzyılın başlarında serpilmeye başlayan bu sanat dalının dünyanın dört bir tarafında meraklıları ve seyredicileri bulunmaktadır.
- *Olayların beyaz perdede seyircilere aktarılması* olarak kabaca tanımlayabileceğimiz sinema, özellikle 1980'lerden sonra artan izleyici kitlesine ve sinematografideki gelişmelere bağlı olarak günümüzde endüstrileşmiştir.
- Birçok sinema filmi gerek sinema salonlarında gerekse de televizyon ve diğer dijital platformlarda izleyiciyle buluşmaktadır.
- Sinema ile edebiyat arasında yakın bir ilişki vardır. Şimdiye değin birçok hikâye ve roman sinema filmine veya dizi filme uyarlanmıştır. Bu durum sinemanın, edebiyat ürünlerinin estetik boyutundan ve içeriğinden yararlandığını göstermektedir.

Tiyatro

- Yaşamdaki olayların sahnelendiği sanat dalına tiyatro denir.
- Başlangıçta edebiyatın bir şubesiymiş sonradan başlı başına bir sanat dalına dönüşmüştür.
- Tiyatronun *dram*, *trajedi* ve *komedî* olmak üzere üç ana türü vardır.
- Gölge tiyatrosunda ise gerçek oyuncular değil, kartondan figürler oynatılır.
- Tiyatronun başlangıçta edebiyatın bir parçası olduğu belirtilmişti. Şiir, hikâye ve romanın yanı sıra tiyatro eserleri de yazan pek çok edebiyatçı vardır. Bu bakımdan hiç şüphesiz tiyatro ile edebiyat birbiriyle ilişkilidir.

Resim

- Varlıkların çizgi ve renklerle kağıda aktarıldığı bir sanat dalıdır.
- Resim, en eski ve popüler sanat dallarından biridir.
- İnsanoğlunun on binlerce yıl önce mağara duvarlarına çizdiği şekillerden Van Gogh, Leonardo Da Vinci, Pablo Picasso gibi resim dehalarına varıncaya değin pek çok resim örneği verilmiştir.
- Resim ve edebiyat arasındaki ilişkiye örnek olarak hem resamlık hem de şairlik yönü bulunan sanatçılar verilebilir. Tevfik Fikret, Fikret Otyam ve Bedri Rahmi Eyüboğlu hem yazar-şair hem de ressam olan edebiyatçılardandır.

Heykel

- Mermer, tunç, bronz, demir gibi malzemeleri kullanarak üç boyutlu şekiller oluşturmayı amaçlayan bir sanat dalıdır.
- Heykel yapan sanatçıya heykeltıraş denir.
- Bu sanat dalının kaynağı binlerce yıl öncesine gider.
- Heykelcilik, yoğun çaba ve emek gerektiren bir uğraştır.
- Malzemeye şekil vermek, kol ve bilek gücünün yanı sıra geometrik düşünebilmeyi, zengin bir düş gücüne sahip olmayı ve sabrı gerektirmektedir.

Mimari

- Plastik sanat çeşitlerinden biri olan mimaride yapıya estetik boyut katmak amaçlanır. Hemen her tür yapıda mimari bir boyut söz konusudur.
- Bu sanat dalıyla uğraşan kişiye *mimar* denir.
- Mimaride hem görsel hem dokunsal boyut söz konusudur. Bu bakımdan mimaride esas olan, mekana estetiklik katmaktır.
- Bazı mimari eserlerde hat sanatının inceliklerinden de yararlanılır.

Hat

- Güzel yazı sanatı olarak bilinir.
- Genellikle dini ve tasavvufi içerikli metinlerde kullanılır.
- Bu sanat dalının resimle yakın bir ilişkisi vardır.
- Hat sanatında adeta harflerden resimler yapılmaktadır.
- Hat sanatı ile uğraşan kişiye "hattat" denir. Hattatlar, göz ve el koordinasyonu üst düzeyde olan sanatçılardır.

Müzik

- Genel anlamda çalgı eşliğinde insan sesinin icrasına dayanan fonetik bir sanat türüdür.
- Sanatın en yaygın türleri arasındadır. Edebiyatla doğrudan ilişkilidir.
- Birçok şiir, bestelenerek şarkı sözüne dönüştürülmüştür.

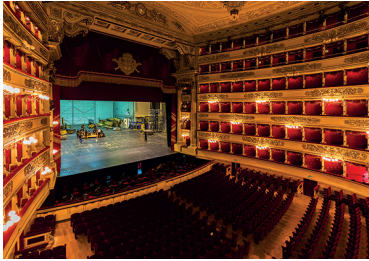
1. Aşağıda verilen sanat dallarını ok işareti kullanarak eşleştiriniz.

Bale

Resim

Opera

Müzik

Tiyatro

Dramatik Sanatlar

İşitsel Sanatlar

Görsel Sanatlar

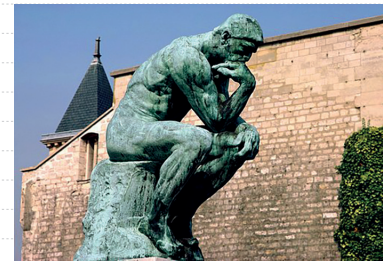
Edebiyat

Dans

Mimari

Heykel

Minyatür

2. Aşağıdaki boşlukları uygun kavramlarla tamamlayınız.

- a. Resim ve heykel sanattır.
- b. sanatlar, müzik ve müziğin bütün türlerini kapsamaktadır.
- c. sanatlar, beden hareketleri ve konuşmalarla bir olayın canlandırılmasına dayanır.
- d. Sanat, insanın olana ulaşma ihtiyacından doğmuştur.
- e. Edebiyat, sanatlar içerisinde yer alır.
- f. Sanat, insan elinden çıkmış bir ürün olduğu için *Manavgat Şelalesi* bir sayılmaz.

3. Aşağıdaki kavramların tanımlarını yazınız.

- a. Sanat:
- b. Sanatçı:
- c. Zanaat:
- d. Zanaatkâr:

1. Aşağıdakilerden hangisi ritmik sanatlardandır?

- A) Sinema B) Müzik C) Hat
D) Heykel E) Seramik

2. Aşağıdakilerden hangisi edebi metnin genel özelliklerinden biri değildir?

- A) Dilin estetik ve etkileyici kullanımına dayanır.
B) Tiyatro, müzik, sinema ile ilişkisi vardır.
C) Malzemesi dildir.
D) Yazarla okur arasında iletişim kurulmasını sağlar.
E) Deney yoluyla ispatlanabilecek durumları anlatır.

3. Peyami Safa'nın "Dokuzuncu Hariciye Koğuşu" adlı romanında, kahramanın ruh hâlleri ile ilgili geniş tasvirler vardır. Yazar, bu romanı kaleme alırken ruh bilimi alanındaki gelişmelerden yararlanmışır.

Yukarıdaki örnek, edebiyatın özellikle hangi bilim dalı ile ilişkisini göstermektedir?

- A) Sosyoloji B) Tarih
C) Psikoloji D) Coğrafya
E) Matematik

4. I. Edebi metin okurda estetik yaşantılar uyandırır.
II. Edebi metin dilin güzel kullanımına dayalıdır.
III. Edebi metin, yazıldığı dönemden bağımsızdır.
IV. Edebi metin kişiden kişiye farklı anlaşılabilir.
V. Edebi metin bir iletişim vasıtasıdır.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlış vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

5. Aşağıdakilerden hangisi sanatsal metinlerin genel özelliklerinden biri değildir?

- A) Günlük konuşma dilinin dışına çıkılmaz.
B) Kanıtlama amacı taşımaz.
C) Çeşitli anlatım biçimlerinin kullanımıyla oluşturulur.
D) Sanatçının dilin olanaklarını zenginleştirilmesiyle oluşur.
E) Öznelliği ağır bastığından farklı yorumlara açıktır.

6. Aşağıdakilerden hangisi öğretici edebiyat ürünlerinin özellikleri arasında yer alır?

- A) Kelimelerin genelde yan ve mecaz anlamları söz konusudur.
B) Düşünceden çok duygu ve hayalleri işler.
C) Genellikle düşsel anlatım biçimi kullanılır.
D) Dil, çağrışımsal ve sezgiseldir.
E) Söyleyiş biçiminden çok ne söylendiği önemlidir.

7. ▶ Roman
▶ Hikâye
▶ Masal
▶ Fabl

Yukarıdaki metin türleri için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Bilgi verme amacıyla oluşturulur.
B) Sanat metinleri içerisinde bulunur.
D) Dramatik sanatlar içerisinde yer alır.
C) Görsel sanatlar içerisinde yer alır.
E) Gerçeklerden yola çıkılarak yazılır.

8.

Yukarıdaki diyagramda boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

- A) Zanaat
B) İşitsel
C) Ritmik
D) Güzel
E) Estetik

9. Aşağıdaki sanat türlerinden hangisi hem göze hem de kulağa hitap etmektedir?

- A) Sinema
B) Mimari
C) Müzik
D) Edebiyat
E) Fotoğrafçılık

10. Falih Rıfkı Atay; *Deniz aşırı, Tuna Kıyıları, Taymis Kıyıları, Bizim Akdeniz* gibi eserlerini gezi yazısı türünde yazmıştır.

Buna göre, Falih Rıfkı Atay eserlerinde hangi bilim dalından daha sık yararlanmıştır?

- A) Psikoloji
B) Sosyoloji
C) Tarih
D) Coğrafya
E) Felsefe

11.

Öğretici Metin	Edebi Metin
I. Nesnel	Öznel
II. Gerçek	Kurmaca
III. Bilgilendirme	Sanat hazzı
IV. Duygu ve heyecan	Düşünce
V. Okuyucunun yorumuna açık olmama	Okuyucuya göre anlam içerme

Yukarıdaki karşılaştırmının kaçınıcı bölümünde yanlışlık yapılmıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

12. I. Metin

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı
Önce hafiften bir rüzgar esiyor
Yavaş yavaş sallanıyor
Yapraklar ağaçlarda
Uzaklarda, çok uzaklarda
Sucuların hiç durmayan çingirakları
İstanbul'u dinliyorum gözlerim kapalı

II. Metin

İstanbul, Türkiye'nin en kalabalık şehri olarak tam bir metropoldür. Böylesine bir nüfus yoğunluğuna sahip olması şehrin birçok sorunla boğuşmasına neden olmaktadır. Bunların başında barınma ve ulaşım gelmektedir. Özellikle de trafik probleminin aşılammaması şehrin sakinlerini oldukça yormaktadır.

Yukarıdaki metinler için hangisi söylenemez?

- A) Her iki metnin yazılış amacı farklıdır.
B) İki metnin de konusu İstanbul'dur.
C) I. metinde nazım unsurları, II. metinde nesir unsurları hakimdir.
D) II. metinde dil kaygısı daha ağır basmaktadır.
E) I. metin, anlatıcının duygularını yansıtmaktadır.

1. Aşağıdakilerden hangisi dilin kültür aktarımı görevini en iyi yansıtan örnektir?

- A) Öykü B) Atasözü C) Roman
D) Deneme E) Bilmece

2. “Kültür” ile ilgili aşağıdaki cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

- A) İnsan elinden çıkmadığı için tamamen tabiatın bir parçasıdır.
B) Dille yakından ilişkisi vardır.
C) Millete özgü olup onu diğer milletlerden ayırır.
D) Hem maddi hem manevi yönü vardır.
E) Nesilden nesile aktarılır.

3. Aşağıdakilerden hangisi öğretici metinlerdendir?

- A) Roman B) Şiir C) Masal
D) Hikâye E) Makale

4. Kimi edebiyat eserlerinde imgeye başvurulur. İmge edebiyatçının dış dünyadan aldığı zihinsel uyarımları yepyeni, alışılmadık bir biçimde ifade etmesiyle gerçekleşir. Yazarlar ve şairler, edebiyata getirdikleri imgeler sayesinde diğer yazar ve şairlerden ayrılır.

Bu açıklamaya göre aşağıdakilerin hangisinde imge kullanılmıştır?

- A) Genç adam, hastanenin kapısında bekliyor.
B) Evden çıkalı yarım saat oluyor.
C) Bulutlar soluğumdan çıkan birer pamuk olur.
D) Kitaplığımda binin üzerinde kitap var.
E) Hava sıcaklıkları mevsim normallerinin altında.

5. Aşağıdakilerden hangisi kurmaca bir metindir?

- A) Günlük B) Anı C) Masal
D) Gezi yazısı E) Makale

6. I. Okurdan okura farklı anlaşılabilir.
II. Şair ve yazarın yorumunu yansıtır.
III. Dille oluşturulur.
IV. Öğreticiliği esas alır.
V. Okurda çeşitli çağrışımlar uyandırır.

Edebi metnin özellikleri arasında yukarıdakilerden hangisi yoktur?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

7. Aşağıdakilerden hangisi öğretici metinlerden biri değildir?

- A) Eleştiri B) Fıkra C) Fabl
D) Deneme E) Mektup

8. Bizdik, o hücumun bütün aşkıyla kanatlı!
Bizdik, o sabah ilk atılan safta yüz atlı.

Uçtuk, Mohaç ufkunda görünmek hevesiyle,
Canlandı o meşhur ova at kişnemesiyle!

Yukarıdaki şiir parçası ele alınırken özellikle aşağıdaki bilim dallarının hangisinden faydalanılır?

- A) Psikolojiden
B) Tarihten
C) Coğrafyadan
D) Sosyolojiden
E) Biyolojiden

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

- A) Edebi metinlerde çeşitli bilim dallarından izler bulunabilir.
- B) Edebi metinlerde dilin etkileyici biçimde kullanımı esastır.
- C) Edebi metinlerin psikolojik ve sosyolojik boyutu vardır.
- D) Edebi eserde günlük dilin dışına çıkılmaz.
- E) Edebiyat fonetik (işitsel) bir sanattır.

10. Türk diline ait aşağıdaki metinlerden hangisi diğerlerinden daha yeni bir döneme ait olabilir?

- A) Derdim nice bir sinede pinhân ederim ben
Bir âh ile bu âlemi virân ederim ben
- B) Can-fezâ turra-i hûbân gibi zülf-i sümbül
Dil-güşâ nazm-ı Nedimâ gibi ruhsâre-i gül
Dün gülîstanda işittim ki der idi bülbül
Müjdeler gülşene kim vakt-i çerâgan geldi
- C) Nedir bende bugünlerdeki
Bu on beş yaşındaki çocuk hâli,
Çiçeklere duyduğum bu sevgi,
Bu küçük eşya merakı?
- D) Dest busi arzusuyla ölürsem dostlar
Kuze eylen toprağım sunun anınla yâre su
- E) Kar buz kamug erişti
Taylar suvı akıştı
Kökşin bulut örüşti
Kayguk bolup egrişür

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yanlış bilgi verilmiştir?

- A) Bazı edebi metinler toplumun ortak ürünüdür.
- B) Edebi metin her okunuşunda farklı anlaşılabilir.
- C) Edebi eserin dili ile öğretici bir metindeki dil aynı değildir.
- D) Edebi eserler, içinden çıktığı ulusun kültüründen izler taşıyabilir.
- E) Edebiyat eseri estetik değer taşımayabilir.

12. I. Metin

Benden selam olsun Bolu Beyi'ne
Çıkıp şu dağlara yaslanmalıdır
Ok gıcirtısından kalkan sesinden
Dağlar sada verip seslenmelidir

II. Metin

Kaldırımlar, çilekeş yalnızların annesi
Kaldırımlar, içimde yaşamış bir insandır
Kaldırımlar, duyulur ses kesilince sesi
Kaldırımlar içimde kıvrılan bir lisandır

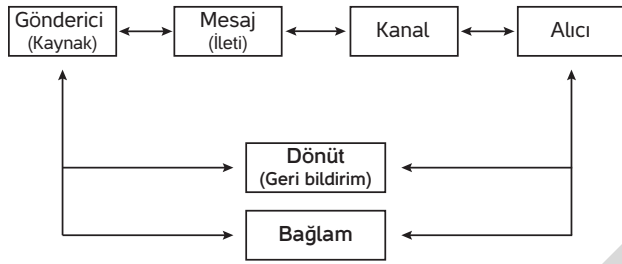
Yukarıda verilen metinlerle ilgili aşağıdakilerden hangisinin ortak olduğu söylenebilir?

- A) Hece kalıbı
- B) Dil özellikleri
- C) Ana duygu
- D) Yazıldığı yüzyıl
- E) Uyak türü

İletişim

- ⊙ Bilgi, duygu ya da düşüncelerin çeşitli yollarla başkalarına aktarılmasına **iletişim** denir.
- ⊙ En güçlü iletişim aracı dildir. İletişim kurmak için genellikle dili kullanırız. Fakat el ve yüz hareketleriyle de kısmen iletişim kurmak mümkündür.

İletişimin Unsurları

Gönderici (Kaynak)

- ⊙ İletiyi gönderen, iletişimi başlatan ögedir.
- ⊙ Söz gelimi ders anlatan öğretmen bir göndericidir.

Alıcı

- ⊙ İletinin gönderildiği, iletiyi alan kişidir.
- ⊙ Söz gelimi ders dinleyen öğrenciler alıcıdır.

Mesaj (İleti)

- ⊙ Kaynaktan alıcıya yönelen bilgidir. Sözlü veya yazılı, dilsel veya görsel olabilir.
- ⊙ Söz gelimi ders esnasında öğretmenin kurduğu cümleler ile-tidir.

Kanal

- ⊙ Kaynağın iletiyi gönderirken faydalandığı araç ve yöntemler-dir.
- ⊙ Söz gelimi öğretmenin ders anlatırken kullandığı tahta ve sözler kanaldır.

Dönüt (Geri Bildirim)

- ⊙ İletişimde alıcının kaynağa, iletiyi anlayıp anlamadığına dair bildirim vermesidir.
- ⊙ Söz gelimi dersi dinleyen öğrencilerin derste ilgili öğretmene yönelttiği sorular dönüt kapsamındadır.

Bağlam

- ⊙ İletişimin gerçekleştiği mekana, ortama bağlam denir.
- ⊙ Söz gelimi dersin işlendiği sınıf bağlamdır.
- ⊙ Bir sözcüğün cümle içerisinde farklı anlamlar taşıması da bağlam unsuruyla ilgilidir.

Filtre

- ⊙ Alıcının iletiyi kendine göre yorumlama biçimidir.
- ⊙ Alıcının geçmiş yaşamı, sosyal ve kültürel durumu iletiyi algı-lama biçimini belirler ve bu da filtreye ilgilidir.

Kod (Şifre)

- İletilerin şifrelenerek aktarılmasıdır. Konuşmanın, resmin veya jest ve mimiklerin şifrelenmesidir.
- Her dil, doğal bir şifrelemedir. İspanyolca bilmeyen bir alıcının, İspanyolca konuşan birini anlamaması kodla ilgilidir.

Dilin İşlevleri

Dilin kullanım amacına göre çeşitli işlevleri vardır.

Göndericilik (Göndergesel) İşlevi

- Dilin bu işlevinde amaç bilgi vermektir.
- Bu işlevin kullanıldığı metinlerde öğretmek ve bilgi aktarımı esas olduğundan açık ve anlaşılır bir dil kullanılır. Kelimeler gerçek anlamlarıyla kullanılır.
- Şairane ifadelerden, kapalı ve mecazlı anlatımlardan kaçılır.

Örneğin

Garip akımının temsilcileri sade bir dille şiir yazmışlardır. Kafiye, redif, aliterasyon ve asonans gibi ahenk unsurlarını kullanmamışlardır. Edebiyatta geleneği reddeden Garipçiler serbest şiirler yazmışlardır. Sürrealizm, dadaizm ve varoluşçuluktan etkilenmişlerdir. Şiirlerinde gündelik yaşamı ve sıradan olayları da anlatmışlardır.

Heyecan Bildirme İşlevi

- Duygu ve hayallerin dile getirildiği dil işlevidir.
- Bu işlevde kapalı ve soyut ifadelerle, çağrışımlara, mecazlara yer verilebilir.

Örneğin

Ah o karmaşık duygular... Hele geçmişe duyduğum özlem var ki beni benden alır. Hangi resme dokunsam zamana değerim adeta. Benliğime bir hüznün ağırlığı çöker. Kimi kez de kuru yapraklar gibi savrulurum zamana.

Alıcıyı Harekete Geçirme İşlevi

- İnsanı bir işi yapmaya ya da yapmamaya yönlendiren dil işlevidir.
- Özellikle kural listelerinde, kullanım kılavuzlarında, uyarı tabelalarında bu işlev öne çıkar.
- Emir kipi sıkça kullanılır.

Örneğin

Cihazı soğuk havalarda yüklemeli çalıştırın. İlk çalışmada mavi ışık yandıysa ikinci kez butona basmadan önce yirmi saniye bekleyin. Sıcak havalarda yükleme yaptırmadan cihazı çalıştırabilirsiniz. Cihazın hava temizleme modunu yarım saatten daha uzun bir süre çalıştırmanız önerilmez. Cihazınızı yılda bir kez yetkili servislerimizde temizletebilirsiniz.

Dil Ötesi İşlev

Dilin kendisi ile ilgili bilgiler verilen dil işlevidir.

Örneğin

Zamirler adın yerini tutan kelimelerdir.
Kurallı cümlelerde yüklem sonda olur.

Kanalı Kontrol İşlevi

- Kanalın iletiyi aktarmadaki uygunluğunun denetlendiği dil işlevidir.
- Genelde soru cümlesi biçimindedir.

Örneğin

Bizi anladın mı?
Yazımı okuyabildin mi?

Şiirsel İşlev

- Dilin şiirlerdeki ve diğer sanatsal metinlerdeki işlevidir. "Sanatsal" işlev de denir.
- Bu işlevde ileti, metnin doğrudan kendisidir. Amaç güzellik duygusuna seslenmektir.

Örneğin

Kaldırımlar, çilekeş yalnızların annesi
Kaldırımlar, içimde yaşamış bir insandır
Kaldırımlar, duyulur ses kesilince sesi
Kaldırımlar, içimde kıvrılan bir lisandır

Dilin Tanımı ve Özellikleri

- Dil; bireyler arasında anlaşmayı sağlayan, kendine has kuralları olan, seslerden ve işaretlerden oluşan bir iletişim sistemidir.
- Dil, canlı ve sosyal bir organizmadır.
- Dil, anlaşmayı sağlayan yegane vasıta.
- Toplumu oluşturan insanlar arasında bir birlik düşüncesini meydana getirir.
- Dil; zeka, anlayış, kavrayış ve düşüncenin bir göstergesidir.
- Milletin tarihi, dini, kültürel, sanatsal, felsefi ve geleneksel yapısını yansıtır.
- Milleti oluşturan unsurların başında gelip diğer unsurların kaynaşmasını sağlar.

Dil ve Kültür İlişkisi

- Bir iletişim aracı olan dil ile toplumun kültürü arasında sıkı ilişki vardır.
- Bir topluluğa millet kimliğini kazandıran, kültürü ayakta tutan ve onu gelecek yüzyıllara taşıyan vasıta dildir.
- Bir ülkenin kültürel özellikleri hakkında bilgi edinmenin en önemli yolu, o ülkede konuşulan dili incelemektir.
- Dolayısıyla bir toplumun kültürel yapısı, o topluma ait dil ürünlerine doğrudan yansımaktadır.

Dil ve Kültürün Ortak Özellikleri

- Bir topluluğun millet vasfını kazanmasında dil ve kültür oldukça önem taşır.
- Hem dil hem de kültür, toplumun yaşamından derin izler taşır.
- Dil ve kültür geçmiş ve gelecek arasında bir köprü vazifesini üstlenmektedir.

Konuşma Dili ve Yazı Dili

a. Konuşma Dili

- Sözlü iletişimde kullanılır ve kelime sayısı daha azdır.
- Konuşma dili doğaldır ve günlük yaşamda kullanılır.
- Konuşma dilinin kurallara bağlılığı pek yoktur.

b. Yazı Dili

Bir ülkede resmi dil olarak belirlenmiş ve her alanda aynı kural ve ilkelere kullanılan dildir.

Konuşma Dili ile Yazı Dili Arasındaki Farklar

- Yazı dilinde kurallara sıkı sıkıya uyulurken konuşma dilinde kurallara uyulmayabilir.
- Konuşma dili bölgelere göre farklılık (ağız) gösterirken yazı dilinde böyle bir durum yoktur.
- Konuşma dili jest ve mimiklerle desteklenebilirken yazı dilinde böyle bir durum söz konusu değildir.
- Yazı dilinin kullanım alanı, konuşma diline göre daha geniştir.

Dilimizin Özellikleri

- Dilimiz yapısı bakımından eklemeli bir dildir. Sondan eklemeli bir dil olan Türkçede çekim, kelime köklerine getirilen yapımlar ve çekim ekleriyle sağlanır.
- Türkçe sözcüklerin belli başlı ses özellikleri ise şunlardır:
 1. Dilimizde iki ünlü yan yana gelmez. (saat, saadet, fiil...)
 2. Dilimizde uzun ünlü yoktur. (rüzgâr, hikâye...)
 3. Dilimizde ilk hece dışında “o, ö” ünlüleri bulunmaz. (koro, şato, doktor...)
 4. Dilimizde kelime başında yan yana iki ünsüz bulunmaz. (tren, kral, plan...)
 5. Dilimizde “j,f,h” ünsüzleri yoktur. (fark, mahalle, jeton...)
 6. Dilimizde kelime sonlarında “b,c,d,g” olmaz.
 7. Kelime başında “v, m, ğ, z, c, l, r, n” ünsüzleri bulunmaz.
 8. Dilimizde kelime kökünde aynı iki ünsüz yer almaz. (şiddet, millet, dikkat...)
 9. Dilimizdeki kelimeler büyük ve küçük ünlü uyumlarına uyar.

Dilin kullanımından doğan türler şöyledir:

Lehçe

- Bir dilin metinlerle takip edilemeyen dönemlerde kendisinden ayrılan koludur. Lehçenin, ayrıldığı dilden hem söz dizimi hem de ses bakımından derin ayrılıkları söz konusudur.
- Halaçça, Çuvaşça ve Yakutça Türkçenin lehçeleridir.

Örneğin

Yakutça: Olorbuttuğar ülelbit ordur.

Türkçe: Çalışmak oturmaktan daha iyidir.

Yakutça: Bihigi at minem barahpıt.

Türkçe: Biz at (a) binip gideceğiz.

Yakutça: En olus Fühennik sanarağın.

Türkçe: Sen çok hızlı konuşuyorsun.

Yakutça: Bihigi sarsıarda erde turabit.

Türkçe: Biz sabahleyin erken kalkarız.

Şive

- Bir dilin yakın zamanda ayrılan, coğrafi ve siyasi nedenlerle farklılık gösteren koludur.
- Lehçeye göre ayrılıkları daha azdır.
- Azeri Türkçesi, Türkiye Türkçesi şive kapsamındadır.
- Kazak Türkçesi, Kırgız Türkçesi, Türkmen Türkçesi gibi şiveler dilimize aittir.

Örneğin

Türkiye Türkçesi: Yakında bakkal var mı? Bana bakkaldan ekmek getirir misin? Bir kilo şeker istiyorum. Yarım kilo yemeklik yağ verin. Unun kilosu kaç?

Azeri Türkçesi: Bu yahnılarda erzag dükkanı var mı? Dükkandan mene çörek getirerseniz mi? Hahis edirem bir kilo gend verin. Yarım kilo kere yağı istiyem. Unun kilosu neceyedir?

Türkmen Türkçesi: Godayda bakgal bar mı? Manga bakgaldan çörek getirip bilersing mi? Bir kilo şeker isteyerin. Yarım kilo yemeklik yağ bering. Unyng kilosu honca?

Ağız

- Dilin ülke sınırları içinde görülen çeşitli konuşma biçimlerini ve farklılıklarını ifade eden bir kavramdır. Karadeniz ağızı, Muğla ağızı, Gaziantep ağızı gibi...
- Yazı dili; eserlerde, kitaplarda ve bütün yazılı metinlerde kullanılan dildir. Yazı dili bir kültür dili, edebiyat dili olduğu için ona edebi dil de denir. Bir dilin en gelişmiş ve en etkili ağızı, o dilin yazı dili kabul edilir.
- Türkiye Türkçesinin yazı dili olarak da İstanbul ağızı kabul edilmiştir. Bu nedenle bütün bölgeler ortak yazı dili olarak İstanbul ağızına göre metin oluşturmuştur.

Örneğin

Ege ağızı örneği:

Pazarda iki Egelinin konuşması:

- Domat datveecen mi iki gilo?
- Daattım, dattım. Aha şuracıkta, alieecen mi?
- Alcem de tobayı açveecen mi?
- Aççem de paramı çıkarveemedim, bi dakika bekleyiveecen mi?
- Bekleyiveririm nolcek ki?

Antalya ağızı örneği

- Amat emminin köpeği gunlamış mı? Ben onu öğrenip gelivereyim, sen de bunu böle yapagoyendurursun. Aban gelince yüvsün e mi?

(Ahmet amcanın köpeği yavrulamış mı? Ben öğrenip geleyim, sen de elindeki işi yapmaya devam et. Ablan gelince bulaşıkları yıkasın e mi?)

Gaziantep ağızı örneği:

Köylü Maamed'in fırınında balcan kebabı yaptırak. Küncülü de ekmek alak. Güzel güzel yirik. Şordan gidek de Hösün dayıya uğrayak.

(Köylü Mehmet'in fırınında patlıcan kebabı yaptırılım. Susamlı ekmek de alalım. Güzel güzel yeriz. Şuradan gidelim de Hüseyin dayıya uğrayalım.)

Argo

- ☉ Kendine has kelime dağarcığıyla bir toplumun ortak dilinden ayrılan özel dildir.
- ☉ Belli gruplar tarafından kullanılır.
- ☉ Genelde kaba ifadeler içerir.

Örneğin

Zokayı yutmak: Aldatılıp oldukça zor duruma düşürülmek

Katakulli: Yalan dolan, oyun, tuzak ve düzen

Mangır: Para

Zıbarmak: Ölü gibi yatmak

Çuvallamak: Başarısız olmak

Keklemek: Kandırmak, aldatmak

Atmasyon: Asılsız, anlamsız, uydurma, yalan söz veya haber

Uyuzlanmak: Huysuzlanmak, şüphelenmek

Jargon

- ☉ Kelimelerin bozulmuş şekilleriyle sadece konuşanların anlayabilmesi için oluşturulan özel dildir.
- ☉ Bir yere veya meslek grubuna mensup kişilerin kendilerine has konuşma şekilleridir. Bu yönüyle argodan ayrılmaktadır.

Örneğin

Tıp jargonu: Üst solunum yolları enfeksiyonu (nezle)

İş dünyası jargonu: Sinerji (Farklı bireylerin ve takımların beraber çalışarak fikir, uzmanlık ve deneyim alışverişinde bulunması.)

Örnek

- Bir dilin, tarihin bilinmeyen dönemlerinde ayrılmış kollarıdır.
- Bir ülkede konuşulan dilin bölgelere göre farklılık göstermesidir.
- Bir yere veya meslek grubuna mensup kişilerin kendilerine has konuşma şekilleridir.
- Aynı kökenden gelen ve benzer özelliklere sahip olan dil topluluğudur.

Hangi seçenekteki kavramın tanımı yukarıda verilmemiştir?

- A) Jargon B) Dil ailesi C) Lehçe
D) Şive E) Ağız

Çözüm:

I. açıklama lehçe, II. açıklama ağız, III. açıklama Jargon, IV. açıklama ise dil ailesinin tanımıdır.

Cevap D

1. Aşağıdaki boşlukları uygun sözcüklerle tamamlayınız.

- a. Ben, "Ülkemizde Eğitim Sorunları Artıyor" adlı yazımı gazetedeki yayımladım.

Gönderici: -----

Alıcı : -----

İleti : -----

Kanal : -----

Bağlam : -----

Dönüt : -----

- b. Hakem sahada futbolculara: "Sertlikten uzak durun!" dedi ve futbolcular da: "Tamam!" diye seslendi.

Gönderici: -----

Alıcı : -----

İleti : -----

Kanal : -----

Bağlam : -----

Dönüt : -----

2. Verilen cümlelerin altına hangi dil işlevinin kullanıldığını yazınız.

- a. Nefis bir yemekti!

- b. Herkes, yazımı okuyabiliyor mu?

- c. Başiboş kırlara salar tayını

Elinden düşürmez okla yayını

Aklına getirmes zafer payını

Memleket yolunda kurban olurlar.

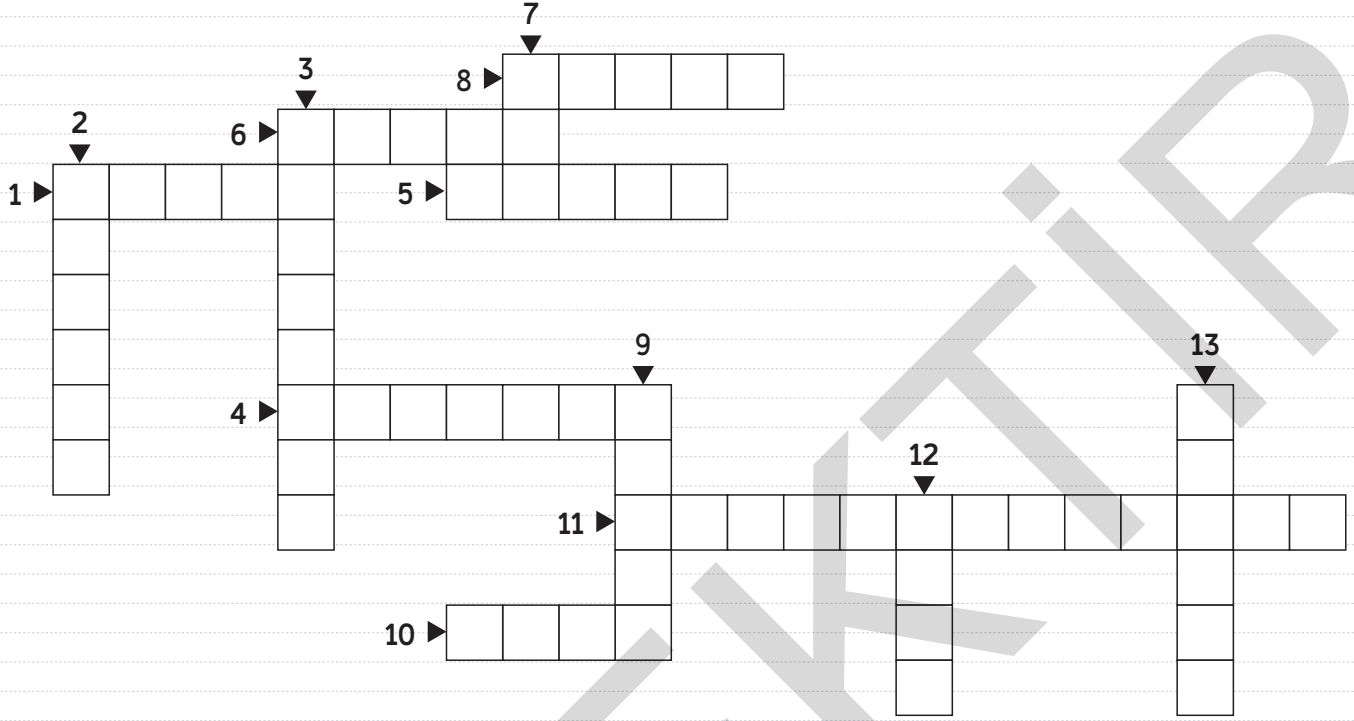
- d. Karacaoğlan 17. yüzyılda yaşamış bir halk şairidir.

- e. Ek fiillerin bir diğer görevi de isim soylu sözcükleri yüklem yapmaktır.

3.

BULMACA

1. Gönderici ile alıcı arasındaki iletinin gönderiliş biçimidir.
2. İletişimde gönderici ögesinin diğer adıdır.
3. Duygu ve düşüncelerin çeşitli yollarla aktarılmasıdır.
4. Dilin bir bilgiyi iletmekten çok, çağrışım uyandırmak ve estetik zevk oluşturmak amacıyla kullanıldığı işlevdir.
5. Kaynağın gönderdiği iletiyi alan ögedir.
6. İletişimde mesajın diğer adıdır.
7. İnsanların en sık kullandığı iletişim aracıdır.
8. Alıcının göndericiye verdiği tepkiye denir.
9. Bir dilin, tarihinin bilinmeyen dönemlerinde kendisinden kopan ve büyük değişiklikler gösteren kollarına verilen addır.
10. Bir dilin, yakın dönemde kopan kollarına denir.
11. Dilin, duyguları dile getirme amacıyla kullanıldığı işlevidir.
12. Belirli bir topluluğun anladığı ve genelde kaba anlamlar içeren dile verilen addır.
13. İletişimin gerçekleştiği yere denir.

1. Vah vah, zavallı kedicik bu soğukta sokakta kalmış!

Yukarıdaki cümlede dil, hangi işlevdedir?

- A) Dil ötesi işlev
- B) Göndericilik işlevi
- C) Heyecan bildirme işlevi
- D) Kanalı kontrol işlevi
- E) Alıcıyı harekete geçirme işlevi

2. Yazılı ve görsel medyadaki reklamlarda dilin hangi işlevi ağır basmaktadır?

- A) Alıcıyı harekete geçirme işlevi
- B) Şiirsel işlev
- C) Kanalı kontrol işlevi
- D) Dil ötesi işlev
- E) Göndergesel işlev

3. “Yaş otuz beş! Yolun yarısı eder.” dizesinde ---- vardır.

Bu cümledeki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

- A) kanalı kontrol işlevi
- B) alıcıyı harekete geçirme işlevi
- C) göndergesel işlev
- D) dil ötesi işlev
- E) şiirsel işlev

4. I. Toplumdan topluma değişmez.
II. Dünle yarın arasında köprü rolü üstlenir.
III. Tarih biliminin inceleme alanına girer.
IV. Doğuştan öğrenilmişlerdir.
V. Şair ve yazarların uzmanlık alanına girerler.

Yukarıdakilerden hangisi kültür ve dilin ortak özelliklerindendir?

- A) I.
- B) II.
- C) III.
- D) IV.
- E) V.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bilgi yanlış vardır?

- A) Alıcının iletiye verdiği yanıtı dönüt denir.
- B) İletişimde göndericiye kaynak da denir.
- C) Güçlü bir iletişim, yanlış anlaşılmalara engeller.
- D) Bireylerin yazılı, sözlü ve görsel kanallarla kurduğu iletişime konuşma denir.
- E) Edebiyat ürünlerinde dil, sanatsal işlevde kullanılır.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde iletişim yoktur?

- A) Bu sabah babamla görüştüm.
- B) Dün kardeşine e-posta gönderdi.
- C) Yeşil yanınca karşıya geçtik.
- D) Eve gelir gelmez yemek yedi.
- E) Öğretmenimiz, Dünya'nın dönüşünü maket kullanarak anlattı.

7. Aşağıdaki dizelerin hangisinde geçen altı çizili sözcük, Tükçenin ses özelliklerine uygun değildir?

- A) O zaman başından aşkındı derdi
Mermeri oyardı, taşı delerdi
- B) Eğer şairsem, beni tanırsın
Yağmurdan korktuğumu bilirsin
- C) Bağladım canımı zülfün teline
Sen beni bıraktın elin diline
- D) Bütün sevgileri atıp içimden
Varlığımı yalnız ona verdim ben
- E) Tutkuya döndükçe giyim markası
Yerde paspas olmuş haya hırkası

8. Yapmanız gereken şeyleri iyice anladınız mı?

Yukarıdaki cümlede dilin hangi işlevi söz konusudur?

- A) Kanalı kontrol işlevi
- B) Şiirsel işlev
- C) Heyecana bağlı işlev
- D) Göndericilik işlevi
- E) Alıcıyı harekete geçirme işlevi

9. ▶ Bir dilin tarihin çok eski dönemlerinde ayrılmış kollarıdır.
 ▶ Bir ülkedeki bölgesel söyleyiş farklılıklarıdır.
 ▶ Bir dilin yakın dönemde ayrılmış kollarıdır.
 ▶ Bir yere veya meslek grubuna ait kişilerin kendilerine özgü konuşma şekilleridir.

Hangi seçenekteki kavramın tanımı yukarıda verilmemiştir?

- A) Jargon B) Argo C) Ağız
 D) Lehçe E) Şive

10. ---- bir canlının yaşamındaki zorunlu bir parçasıdır. Bu durum onun barınma, beslenme gibi gereksinim duyduğu bir olgudur. İnsan en zor koşullarda bile başka canlılarla bir araya gelme ve onlara bir şeyler aktarma ihtiyacı duyar. Bu durum da ---- kavramının insan için ne kadar önemli olduğunu gösterir.

Parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

- A) İletişim - hayat
 B) Arkadaşlık - yaşam
 C) İletişim - iletişim
 D) Nefes almak - iletişim
 E) İletişim - sevgi

11. Aşağıdaki iletişim unsurlarından hangisi, iletişimde kullanılan her türlü araç ve yöntemi kapsar?

- A) Alıcı
 B) Mesaj
 C) Kanal
 D) Kaynak
 E) Dönüt

12. Hüseyin:
 –Niçin bana haber vermediniz?

Yukarıda hangi iletişim unsuru belirgindir?

- A) Dönüt B) Bağlam C) Alıcı
 D) Ortam E) İleti (Mesaj)

13. Suda pişmiş misiri
 Tuzlayıp yiyeceksin
 Misirin türküsünü
 Benden dinleyeceksin
 Misiri kuruttun mi
 Ambarda duruttun mi
 Nenen çarkı giyerdi
 Bunları unuttun mi

Karadenizli bir şarkıcının söylediği bu türkü aşağıdakilerden hangisinin örneği durumundadır?

- A) Jargon B) Argo C) Ağız
 D) Şive E) Lehçe

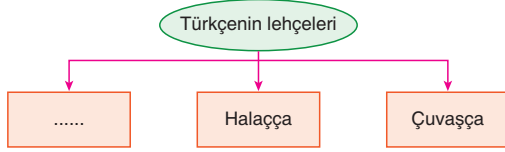
14. Geçen gün bir bebeğin küçük bir köpek ile iletişimini görünce oldukça sevindim ve bir yandan da düşündüm. Etrafımızdaki her canlı bir şekilde iletişim etkinliği içerisine girmektedir. İletişim kurmanın bütün canlıların doğasında bulunduğunu söylemek yanlış olmaz sanırım.

Bu parçada vurgulamak istenen düşünce nedir?

- A) İletişimi başlatan canlılar sadece insanlar değildir.
 B) İletişim yalnızca insana has bir etkinlik sayılamaz.
 C) İnsanların köpeklerle kurduğu iletişim, diğer hayvanlara göre fazladır.
 D) Canlıların kendi aralarında bir iletişim içinde olduğunu söylemek yanlış olmaz.
 E) Bütün canlılar iletişim kurmayı başarabilse de insanların iletişim becerisine asla sahip olamaz.

1.

Yukarıdaki şemada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?

- A) Azerice
B) Özbekçe
C) Yakutça
D) Türkmençe
E) Kazakça

2. Dinleyiciler, konferansta anlatılanları dikkatle dinliyordu.

Yukarıdaki cümlede geçen altı çizili öge hangi iletişim ögesidir?

- A) Alıcı (hedef)
B) Kaynak (gönderici)
C) Dönüt (geri bildirim)
D) Kanal (araç)
E) İleti (mesaj)

3. Özne yüklemden sonra bulunan ögedir. Özneyi bulmak için yükleme "kim, ne" soruları sorulur. Yükleme tek bir sözcükten oluşabileceği gibi bir söz öbeği de olabilir. Edilgen çatılı cümlelerde sözde; etken, dönüşlü ve işteş çatılı cümlelerde gerçek özne bulunur.

Yukarıdaki metinde kullanılan dilin işlevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Alıcıyı harekete geçirme işlevi
B) Kanalı kontrol işlevi
C) Dil ötesi işlev
D) Heyecan bildirme işlevi
E) Sanatsal (şiirsel) işlev

4. Bir dildeki sözcükler, kullanıldığı metinlere göre farklı anlamlar üstlenebilir. Bu farklılığın oluşmasında ---- unsuru etkilidir.

Yukarıda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) gönderici
B) alıcı
C) bağlam
D) kanal
E) dönüt

5. Fani ömür biter, bir uzun sonbahar olur yaprak, çiçek ve kuş dağılır, tarumar olur. Mevsim boyunca kendini hissettirir veda. Artık bu dağdağayla uğuldar deniz ve dağ.

Bu parçada dil hangi işlevdedir?

- A) Heyecana bağlı işlev
B) Göndericilik işlevi
C) Dil ötesi işlev
D) Alıcıyı harekete geçirme işlevi
E) Kanalı kontrol işlevi

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde dil, alıcıyı harekete geçirme işlevindedir?

- A) Ne demek istediğimi anladınız sanırım.
B) İyi ki bugün buraya geldiniz, bizi mutlu ettiniz.
C) Deyimler genelde mecaz anlama gelen söz öbekleridir.
D) Biraz şu camı açın, oda havalsın.
E) Günümüzde ülkeler güneş ve rüzgâr gibi alternatif enerji kaynaklarına yönelmektedir.

7. ▶ Bir ülke içindeki bölgesel dil farklılıklarıdır.
 ▶ Bir dilin yakın dönemde ayrılmış kollarıdır.
 ▶ Belirli bir topluluğun anlayacağı kaba dildir.
 ▶ Bir dilin çok eski dönemde ayrılmış kollarıdır.

Aşağıdaki kavramlardan hangisinin tanımı yukarıda verilmemiştir?

- A) Lehçe B) Argo C) Ağız
 D) Şive E) Jargon

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yanlış bir bilgi verilmiştir?

- A) Dil değişkendir, farklı dillerin etkisine açıktır.
 B) Kanalin mesajı aktarmaya uygun olup olmadığını sorgulayan cümlelerde dilin kanalı kontrol işlevi söz konusudur.
 C) Roman, öykü, şiir gibi edebi metinlerde dil, dil ötesi işlevde kullanılır.
 D) Bilgi veren, öğreten, açıklayan, nesnel veri aktarımının belirgin olduğu metinlerde dilin göndergesel işlevi kullanılır.
 E) Dil ile oluşturulmuş bazı edebî ürünlerin kültür taşıyıcılığı özelliği vardır.

9. Bir dilin bilinmeyen, çok eski devirlerinde ayrılmış koluna denir. Esas dilden söz dizimi, ses, kelime varlığı gibi yönlerden epey farklılaşmıştır.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi ile ilgili bilgi verilmektedir?

- A) Lehçe B) Şive C) Ağız
 D) Argo E) Jargon

10. I. Ne zaman doğduğu net olarak bilinmektedir.
 II. Seslerden ve bu seslerin yazıya aktarılmış işaretlerinden oluşmaktadır.
 III. Kuşaktan kuşağa aktarılmaktadır.
 IV. Milletin yaşayışından izler taşır.
 V. Zamanla meydana gelmiş doğal bir vasıttır.

Dilin nitelikleri arasında yukarıdakilerden hangisi yoktur?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

11. Vay be, hiç böyle güzel bir şiir dinlememiştin!

Yukarıda verilen cümlede dil hangi işleviyle kullanılmıştır?

- A) Sanatsal
 B) Heyecana bağlı
 C) Göndericilik
 D) Kanalı kontrol
 E) Alıcıyı harekete geçirme

12. Yazı diliyle ilgili olarak aşağıdakilerin hangisi yanlıştır?

- A) Bölgelere göre değişiklik gösterebilir.
 B) Kurallara sıkı sıkıya uyulur.
 C) Dil ve imla hatalarına dikkat edilir.
 D) Kullanım sahası geniştir.
 E) Resmi dil, kültür dili, edebi dil gibi adlarla da anılabilir.

1. Aşağıdakilerden hangisi dramatik (ritmik) sanat dallarından biridir?

A) Müzik
B) Heykel
C) Opera
D) Minyatür
E) Mimari

2. I. Tezhip
II. Edebiyat
III. Bale
IV. Heykel
V. Minyatür

Yukarıdakilerden hangisi geleneksel süsleme sanatlarından biridir?

A) V. B) IV. C) III. D) II. E) I.

3. (I) Edebi metnin malzemesi dildir. (II) Edebiyat bu malzemenin güzellik duygusu uyandıracak şekilde kullanımına önem verir. (III) Edebiyat eseri herkes tarafından aynı şekilde anlaşılmalıdır. (IV) Edebi metinler genelde kurmacadır. (V) Kalemle alındığı devrin zihniyetinden izler taşır.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde yanlış bilgi verilmiştir?

A) V. B) IV. C) III. D) II. E) I.

4. ---- oluşturmak isteyen bir yazarın amacı okuyucuyu bilgilendirmektir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilemez?

A) Makale B) Eleştiri C) Biyografi
D) Roman E) Mektup

5. Rıhtımda kalanlar bu seyahatten elemli
I II
Günlerce siyah ufaka bakar gözleri nemli
III
Bicare gönüller! Ne giden son gemidir bu
IV
Hicranlı hayatın ne de son matemidir bu
V

Bu dördlükteki altı çizili sözcüklerden hangisi "Türkçe son-
dan eklemeli bir dildir." yargısına uygun değildir?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V

6. Yakutça konuşan bir Türk ile, Azerice konuşan bir Türk'e göre daha zor anlaşmamızın sebebi aşağıdakilerin hangisidir?

A) Azerbaycan'ın bize coğrafi olarak daha yakın olması
B) Yakutçanın, Türkiye Türkçesinin dil ailesinde bulunması
C) Bizim dilimize göre Yakutçanın şive, Azericenin ağız olması
D) Yakutçanın bizim dilimizle aynı yapı grubunda bulunması
E) Bizim dilimize göre Azericenin şive, Yakutçanın lehçe olması.

7. Aşağıdakilerden hangisi edebi metinlerin özelliklerinden olamaz?

- A) Sanatlı söyleyiş
- B) İmgeli anlatım
- C) Öznel yargılar
- D) Göndergesel dil
- E) Mecazlı ifadeler

8. I. Makalenin en önemli özelliği anlatılanların kanıtlama esasına dayanmasıdır.
 II. Hayal iklimlerine gitmeye çalışan susuz yolcular olarak gönlümüzde rengarenk çiçekler açılıyordu.
 III. Türkiye nüfusunun büyük çoğunluğu artık köylerde değil, şehir merkezlerinde yaşamaktadır.
 IV. Trafik sorununun çözülebilmesi için radikal kararlar alınması gerektiği konusunda hemfikiriz.
 V. Sanatın hemen her alanında söz sahibi olan Bedri Rahmi Eyüboğlu, Anadolu'yu eserlerinde sıkça ele almıştır.

Yukarıdaki cümlelerden hangisi öğretici metinlerin niteliklerine uymamaktadır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

9. Aşağıdaki sanat dallarından hangisi hem göze hem kulağa hitap etmektedir?

- A) Edebiyat
- B) Mimari
- C) Müzik
- D) Resim
- E) Tiyatro

10. Bir gruptaki kişilerin, başkaları tarafından anlaşılacak için geliştirdiği dil özelliğine ---- denir.

Yukarıdaki tanımın bütünlük kazanması için boşluğa hangi seçenekteki ifadenin getirilmesi gerekir?

- A) şive B) jargon C) lehçe
 D) ağız E) deyim

11. Karaimce:Sizni yahni yıl bıla kutleymin.
 Karakalpakça:Canga cılgız kutlı balsın.
 Özbekçe:Yangi yilingiz kutli balsin.
 Azerice:Yeni iliniz kutlu olsun.
 Tuvaca:Caa cıl-bile bayır çedirip or men.

Verilen örneklere bakılarak hangi Türk dilinin Türkiye Türkçesine daha yakın olduğu söylenebilir?

- A) Karaimce
- B) Karakalpakça
- C) Özbekçe
- D) Azerice
- E) Tuvaca

12. I. Gelişime açıktır.
 II. Evrensel bir nitelik taşır.
 III. Değişime kapalıdır.
 IV. İnsani bir faaliyettir.
 V. Yenilikçi ve arayışçıdır.

“Sanat” ile ilgili numaralanmış yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

1. Aşağıdakilerden hangisi metinlerin sınıflandırılmasında kullanılan ölçütlerden biri değildir?

- A) Yazılış amacı
- B) Kullanılan dil işlevi
- C) Anlatıcının uzmanlığı
- D) Kullanılan anlatım biçimi
- E) Gerçeklik ilişkisi

2. I. Çuvaşca
II. Kırgızca
III. Özbekçe
IV. Tatarca
V. Kazakça

Yukarıdakilerden hangisi Türkçenin lehçelerinden biridir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

3. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye Türkçesine en yakındır?

- A) Özbekçe
- B) Kırgızca
- C) Azerice
- D) Kazakça
- E) Yakutça

4. Duygu, düşünce, hayal, tasarım, olay ve durumların güzellik uyandıracak şekilde dile getirilmesine verilen addır.

Yukarıda tanımı yapılan kavram hangi seçenekte verilmiştir?

- A) Edebiyat
- B) Sanat
- C) Edebi metin
- D) Bilim
- E) Fonetik

5. Edebiyat eserinin estetiklik özelliği ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) "Estetik" oluş, edebiyat eserinin güzel ve etkileyici olma yanıdır.
- B) "Estetik" oluş, edebiyat eserinin öğreticilik ve açıklayıcılık boyutudur.
- C) Bir edebiyat eserine estetiklik katan unsurlardan biri de dilin ustaca kullanımıdır.
- D) Estetik yönü güçlü eserlerin kalıcı olma şansı artar.
- E) Dile estetiklik katmak için dilin olanaklarından azami ölçüde yararlanılır.

6. Türk edebiyatının en eski dönemlerinde kullanılan dilin dış etkilere kapalı olduğu ifade edilir. İslamiyet Öncesi Türk Edebiyatı ürünleri incelendiğinde insan yaşamıyla ve doğayla iç içe geçmiş eserlerin söylendiği görülür. Koşuk, sagu, sav ve destanlarda hece ölçüsünün kullanılması; şiirlerde ahenge önem verildiğini ortaya koyar. Bu dönem ürünlerinde doğa, ölüm ve kahramanlık sıklıkla işlenmiştir.

Bu parçadaki altı çizili ifadelerle aşağıdakilerden hangisi arasında doğrudan bir ilgi yoktur?

- A) Vezin
- B) Konu
- C) Öz dil
- D) Öznel üslup
- E) Kafiye

7. ---- insanoğlunun en eski varlık alanlarından. Estetik keyif vermeye dayalıdır. En eski çağlarda mağara duvarlarına yapılan basit çizimlerden günümüze kadar önemli değişimler geçirmiştir. Temelinde özgünlük yatar. Çeşitli dalları vardır. Her bir dalının kendine has malzemesi ve tekniği bulunmaktadır.

Parçanın başındaki boşluğa aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

- A) Felsefe B) Bilim C) Kültür
- D) Teknoloji E) Sanat

8. Bir dilin, yakın dönemde ayrılan kollarına verilen addır. Yukarıda tanımlanan dil kavramı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Argo
B) Lehçe
C) Jargon
D) Lügat
E) Şive

9. Bir dilin kültürel, siyasi, toplumsal sebeplerle birbirinden ayrılan kollarına denir. Bu kollar, kelime dağarcığı ve dil yapısı bakımından ayrıldığı ana dilden büyük farklılıklar gösterir.

Bu paragrafta hakkında bilgi verilen dil kavramı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dil
B) Argo
C) Lehçe
D) Ağız
E) Şive

10. Aşağıdakilerden hangisi öğretici metin türlerinden biri değildir?

A) Şiir
B) Makale
C) Deneme
D) Fıkra
E) Mektup

- 11.

?

Malzemesi dildir.
Estetik bir üslup vardır.
Duygu ve düşünceler yazılı veya sözlü olarak anlatılır.

Yukarıda soru işaretiyle belirtilen yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) Müzik
B) Sosyoloji
C) Tarih
D) Edebiyat
E) Sinema

12. ▶ Sinema
▶ Tiyatro
▶ Opera

Yukarıdaki sanatlar için aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

A) Dramatik sanatlara dahil edilir.
B) Hem göze hem kulağa hitap eder.
C) Malzemesi dil olan bir sanat dalıdır.
D) İnsan bedeninin hareketlerine dayalıdır.
E) Ritmik sanatlar olarak da adlandırılır.

13. I. Edebiyat
II. Resim
III. Mimari
IV. Tiyatro
V. Müzik

Numaralanmış sanatlar, sınıflandırma özelliklerine göre ikiye bölünebilir. Hangisi tek kalır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

1. Dilin bilgi verme amacının öne çıktığı dil işlevi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Göndericilik işlevi
B) Heyecana bağlı işlev
C) Alıcıyı harekete geçirme işlevi
D) Kanalı kontrol işlevi
E) Şiirsel işlev

2. Buraya kadar anlattığım konular anlaşıldı mı?

Yukarıda verilen cümlede dilin hangi işlevi belirgindir?

A) Dil ötesi işlev
B) Heyecan bildirme işlevi
C) Şiirsel işlev
D) Alıcıyı harekete geçirme işlevi
E) Kanalı kontrol işlevi

3. ---- dilin kendisi ile ilgili bilgiler verilir. Dil kuralları öğretilir.

Yukarıda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Göndergesel işlevde
B) Heyecan bildirme işlevinde
C) Kanalı kontrol işlevinde
D) Şiirsel işlevde
E) Dil ötesi işlevde

4. Atasözleri dilin özellikle hangi seçenekteki varlık alanı ile ilişkisini örneklendirir?

A) Bilim B) Müzik C) Felsefe
D) Kültür E) Teknoloji

5. I. Resim
II. Dil
III. Heykel
IV. Dans
V. Mimari eserler

Yukarıdakilerden hangisi sözlü kültürün nesilden nesile aktarılmasında birinci derecede rol oynamıştır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

6. Duygu, düşünce, olay, durum ve hayallerin aktarılması sürecine ne ad verilir?

A) Kültür B) Kaynak C) İletişim
D) İleti E) Dil

7. İletişim ile ilgili aşağıdaki cümlelerin hangisinde yanlış bir bilgi verilmiştir?

A) Gündelik yaşamımızda iletişim kurarken genellikle dili kullanırız.
B) İletişim sözlü olabileceği gibi yazılı da olabilir.
C) Beden diliyle yapılan iletişimde yanlış anlaşılma olasılığı yoktur.
D) En güçlü ve yaygın iletişim, dille gerçekleştirilen iletişimdir.
E) İletişim; resim, şekil çizgi gibi sembollerle de gerçekleştirilebilir.

8. Trafiği düzenlemekte olan bir trafik polisi aşağıdaki iletişim öğelerinden hangisine karşılık gelmektedir?

A) Alıcı
B) Dönüt
C) Bağlam
D) Kaynak
E) İleti

9. Bu dil işlevinde şairlik yeteneği öne çıkar. Dilin etkileyici bir biçimde kullanımı, kelimeler arasındaki uyum, ölçü, uyak, aliterasyon ve asonans gibi ahenk unsurları önem kazanır. Devrik cümlelere, mecazlara, söz sanatlarına sıkça başvurulur. Genellikle aşk, ölüm, yalnızlık, sevgi gibi konular ele alınır. Dolayısıyla çoğunlukla lirik bir bakış açısı söz konusudur. İmgelerden ve kapalı anlatımlardan da yararlanıldığı olur.

Bu parçada tanıtılan dil işlevi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Göndericilik işlevi
B) Dil ötesi işlev
C) Alıcıyı harekete geçirme işlevi
D) Kanalı kontrol işlevi
E) Şiirsel işlev

10. I. Dönüt
II. Gönderici
III. Alıcı
IV. Bağlam
V. Kanal

Yukarıdakilerden hangisi *geri bildirim* olarak da bilinen iletişim unsurudur?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

11. Zamir ismin yerini tutan kelime türüdür. "Adıl" olarak da bilinir. Kelime olabileceği gibi ek de olabilir. Kişi, soru, işaret, dönüşlülük, belgisiz gibi türleri vardır. İsmi yerine kullanıldığından isim çekim eklerini alabilir.

Yukarıdaki parçada dilin hangi işlevi kullanılmıştır?

A) Kanalı kontrol işlevi
B) Dil ötesi işlev
C) Alıcıyı harekete geçirme işlevi
D) Heyecana bağlı işlev
E) Göndergesel işlev

12. Ah bu yüreğimdeki memleket özlem! Yıllar var ki vakit yetirip de gidemedim köyüme. İştî gücü derken bir kovalamaca içinde yıllar nasıl gelip geçti anlayamadım. Hayret! Yirmi yedi yıl olmuş bu şehre tıkip kalalı. Şu gözlerim son kez kapanmadan nasip olsa da varabilsem doğduğum topraklara. Köyümün doğasıyla kaynaşsam da arınsam dertlerimden. Hele o yaylalar... Yeşille mavinin horon teptiği o yaylalarda konaklasam da gönlüm bir huzur bulsa...

Bu parçada dilin hangi işlevine ait özellikler ağır basmaktadır?

A) Kanalı kontrol işlevi
B) Dil ötesi işlev
C) Heyecana bağlı işlev
D) Göndergesel işlev
E) Alıcıyı harekete geçirme işlevi

13. İletişim, yaşamımızın ayrılmaz bir parçasıdır. İnsan bazen gönüllü olarak, bazen de mecburiyetten iletişim ağı içerisinde yer alır. Hemen her gün radyo, televizyon, gazete ve kitap gibi kitle iletişim araçlarından yararlanıyoruz. Ayrıca etrafımıza baktığımız her an bir gülümseme, bir el hareketi, bir tabela, bir resim veya bir yazıyla iletişim içerisinde buluveriyoruz kendimizi.

Bu parçada iletişimle ilgili olarak asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerin hangisidir?

A) İletişim her zaman ve her yerdedir.
B) İletişim kurmak genelde oldukça zordur.
C) İletişim kavramını tek bir anlama sığdıramayız.
D) Kitle iletişim araçları günümüzde oldukça etkindir.
E) İletişim kurmak için göndericiyle alıcıya ihtiyaç vardır.